

ЖАЛІК СЎЗІ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

31 январь, чоршанба, 1996 йил
Сотува эркин нархда. № 23 (1276)

Бизнинг шарҳ

ЯНА БИР ЗАМИН ЯРАТИЛДИ

Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, бозор иқтисодиётига асосланган жамият, демократик ҳуқуқий давлат яратиш йўлини танлаб олди. Маълумки, бозор иқтисодиётининг ўзига хос йўли, хусусиятлари ҳамда пойдевори мавжуд. У эъдида янгича мулк муносабатлари, мулк шакллари ҳуқуқий тенглиги, дахсизлиги ҳамда эркин рақобатга асосланган кўп укладли иқтисодиётни муҷассамлаштирган бўлади.

Бозор иқтисодиёти ва унга ўтиш даврининг асосий шартларидан бири янгича шаклланган молия-кредит тизимини яратиш, соғлом пул муомаласини таъминлашдан иборатдир. Шу боис яқинда эълон қилинган «Тўлов интизоми ва ўзаро ҳисоб-ки-тоблар тизимини мустаҳкамлаш чора-тадбирлари ҳақида»ги Президент Фармони айтиш ўз вақтида қабул қилинган ҳамда иқтисодий ислохотларнинг янги босқичида давлат бош ислотчи эканлигининг сўзсиз исботидир.

Хўш, бундай фармойишлар қандай заминга эга? Унинг иқтисодий асоси ва таъинчи нимадан иборат? Маълумки, ҳар қандай тадбир ва фармойишнинг ўзига хос замини ва сабаблари бўлади. Бунинг учун энг аввало Ўзбекистон босиб ўтган йўлда, иқтисодий ислохотлар ва унинг илк натижаларига эътибор бермоқ даркор.

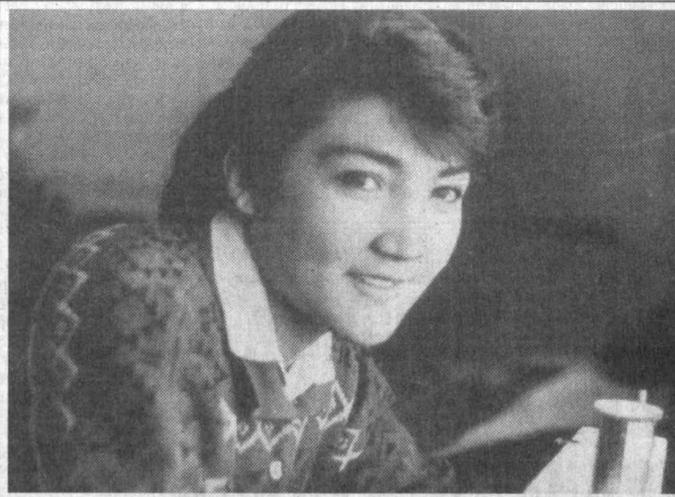
Кўпчиликка яхши маълумки, ўтган йилда мамлакатимиз иқтисодиётида гоят муҳим сифат ва таркибий ўзгаришлар амалга оширилди. Бу хайрли ишлар, асосан, икки йўналишда олиб борилмоқда. Унинг биринчи йўли мавжуд ишлаб чиқариш тармоқларига янги технология ва гоиларни жалб қилиш йўли билан маҳсулотлар сифатини жаҳон бозори конъюктураси, яъни талабларига мослаштириш ҳисобига бўлса, иккинчиси, республикада муқофлаётганги товар турларининг ишлаб чиқарилаётган лигидадир. Масалан, Намангандаги «Анамак текстиль» Ўзбекистон — Туркия қўшма корхонасида бизда олдиндан мавжуд бўлган ўлчамдаги 46/2 ва 64/2 калавалари ишлаб чиқарилаётган. Аммо унинг аввалгисидан асосий фарқи шундаки, бу калавалар халқаро бозорнинг барча талабларига жавоб беради. Шунинг учун ҳам у 100 фоиз экспорт қилинмоқда. Иккинчи йўналиш, яъни янги товарлар ишлаб чиқариш борасида ҳам ўнлаб мисоллар келтириш мумкин. Шу йилнинг ўзига дастлабки 26 минг дона Ўзбекистон автомобилларини харидорларга тақдир қилинган Асака заводи, қуритилган мева-салат ҳамда ҳар қандай кичик ҳажмдаги товарларни бежирим қилиб қалдоқлайдиган «Друпа-Дизайн» (Ўзбекистон — Россия — Канада) қўшма корхонаси ана шулар жумласидандир. Бугунги кунда республикада 500 дан ортиқ қўшма корхоналар тўлақонли фаолият кўрсатмоқда. Улар мамлакатимиз иқтисодиётига АҚШ, Германия, Туркия, Япония, Жанубий Корея, Италия ва яна кўплаб ривожланган давлатлар инвестицияларини олиб кирмоқда.

Мамлакатлар	Валюта захираси (млрд. доллар)	Олтин захираси (тонна)
Япония	143,55	753,6
Германия	82,05	2865,3
АҚШ	75,71	8142,6
Хитой	59,35	395,0
Буюк Британия	41,01	1081,5
Италия	28,24	2073,7
Франция	26,62	2545,8
Жанубий Корея	26,54	10,1
Канада	14,60	121,0
Россия Федерацияси	10,09	241,3
Дания	9,25	62,2
Саудия Арабистони	8,15	143,0

Биз агар мамлакатимиздаги олтин-валюта захиралари ҳамда ундан фойдаланиш ҳажмини ушбу мамлакатларга қиёс қилсак, Ўзбекистон яқин келажакда ривожланган давлатлар қаторидан ўрин эгаллашга тўлиқ амин бўламиз.

Эндиги мақсад пул-кредит муомаласини соғломлаштириш йўли билан ҳар бир юридик шахс ўз реал баланси, асосий ва оборот маблағига ҳамда ўз молиявий ресурсларини қонуни доирасида қисқа муддат ичида хоҳлаган ҳисоб рақамига ўтказиш имкониятига эга бўлишдан иборат. Бу эса юртбошимиз айтганларидек, 1996 йил мамлакатимиз тарихида бурилиш, юксалиш йили бўлишига яна бир замин яратаяди.

Азизматов БАҲРОМОВ, иқтисод фанлари номзоди.

Турпан туманида кичик корхоналар ташкил этиш, қишлоқда саноатни ривожлантириш, аҳолини янги таъминлашга катта эътибор берилмоқда. Тумандаги «Аллоберган» кичик корхонасида сиаам тўқичи, тикувчилик, дурадзорлик, электр-газ пайвандчилиги, темирчилик цехлари маҳсулот берапти. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар аҳолига маъмури бўлаётганлиги боис уларнинг шухрати кун сайин ошаётган. СУРАТДА: тикувчи Сайим Отабосова.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ФАОЛЛАР ЙИГИЛИШИ

Қаршида Қашқадарь вилояти фаолларининг йиғилиши бўлди.

Унда 1995 йилда вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ҳамда республика Вазирлар Маҳкамасида кунги кеча бўлиб ўтган йиғилишида Президент Исом Каримов ўртага қўйган вазифалар муҳокама этилди. Вилоят ҳокими О. Пармоннов шу ҳақда маъруза қилди. Йиғилишда, шунингдек, маъмур масалалар бўйича ҳокимлик раҳбари, корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг ахбороти ҳам тингланди. Маърузачи ва сўзга

чиққанлар ўтган йил якуналари қаноатланарли эмаслигини таъкидладилар. Вилоятда пахта ва дон тайёрлаш режалари бажарилмади. Пул эмиссияси юқори даражада. 37 та жамоа ва ширкат ҳўжалиги, бошқа бир қанча ташкилотлар банкрот ҳолатига тушиб қолди. Халқ ҳўжалигининг хизмат кўрсатиш тармоқларида ўзгариш сезилмапти. Айрим ҳўжалик ва ташкилотларнинг раҳбарлари ишчи ва хизматчилар маошини вақтида тўлаш, яшаш ш-

роитини яхшилаш тўғрисида қайғуриш ўрнига янги-янги машинали бўлишга, ҳашамат ва дабдабозликка зўр бермоқда. Вужудга келган аҳволни ўнглаб олиш, ишла тартиб ва интизом ўрнатиш, соғлом муҳитни вужудга келтириш, йўл қўйилган хато ва камчиликларга тездан барҳам берилишига эришиш даркор. Бу эса, аввало, раҳбарлардан зўр қатъий, ташкилотчилик ва ташаббускорликни талаб этади. Йиғилишда муҳокама этилган масалалар ўзасидан тегишли қарор қабул қилинди. (Ў.А.)

АДИБЛАР УЧРАШУВИ

Ўзбекистон ёзувчилар уюшмасида афғонистонлик бир гуруҳ адиблар билан учрашув бўлди.

Уюшма раиси, Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов меҳмонларга республикада қалам аҳли мустақиллигимиз беш йиллиги ва буюк соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига қандай тайергарлик қилинганлиги ҳақида сўзлаб берди. Учрашувда икки дуст мамлакат ижодкорлари ўртасида ҳамкорликни мустаҳкамлаш ҳусусида фикрлашиб олинди.

ОБОД ҚИЛАДИГАН ҲАМ, ШОД ЭТАДИГАН ҲАМ ДЕҲҚОН

Собиқ тузум емирилиб пароканда ҳолатга етган кезлар биз — ўзбеклар шаънига тегадиган яхши-ёмон гаплар, турли башоратлар қўй айтилган эди. Единишга бўлса, ўзбекларнинг асосий емиши нон, мана энди донни қардан олади, мана энди ҳоли нима кечади, деган маломатларни ҳам кўтарганамиз.

Ҳолбуки, гулдан ҳам ноник пахтадек ўсимликнинг миридан сирингача ўрганиб, бир бепоян давлатни шу вазисиз, нафис маҳсулотга кўн ташлашнинг уддалаган ўзбек деҳқонини ўз галласини ўзи етиштириб олайди, деб гумон қилишнинг ўзи шаккоқлик эди. Оралади вақт ўтиб, эҳтирослар тафти босилиб, кўнгилаш тинчиб қўйишга тушадиган кейин энди айтиш осон, ҳатто бу кил уйдирмалардан қулиш ҳам мумкин. У пайтлар эса тартиботнинг эскиси бўлиб, яниси ҳам муайян шакл касоб этмаган мавҳм шаронга, кучли мафкураний таъналар остида пашша фил бўлиб қўрилиши ҳеч гап эмасди.

Дарҳақиқат, нон ҳаётимиз ва онгимизда муҳим ўрин тутди. Бирок нон биз учун шунчаки ризқ-рўз эмас — табарруқроқ неъмат. Нон — ўзбекистоннинг раъзилиги, миқдори борки, остана ҳўлаб келган кишига қаҳва туталардан ёки, айтайлик, бирор тур ичимлик тақдир этиладилар. Ўзбек хонадониде дарҳол дастурхон ёниб бир даста нон қўйилган. Бошқа егулик топилмагани вақидан эмас — азбаройи иззат-эҳтиром юзасидан шундай қилинади. Нетаки, бизлардаги азалий удум

шундай. Биз меҳмонни ҳам нон билан сийлаймиз, соғам-салом ўрнида ҳам нон кўтариб юраемиз. Нонга алоҳида илҳосимиз шарофати билан ҳаммамиз дурустгина руҳуноҳсон ҳам бўлиб кетганми; қўйган нонларига қараб одам ҳақида анча-мунча маълумот ҳосил қила оламиз. Эътироф этиш керак — нонларимиз бунчалар эъозларга арзийди. Тошкент патирлари, Андижон ширмоилари, маъмур Самарқанд нонлари ноёб тоғи ва исдан ташқари юксак баъдий сифатлари билан етти иқлимга донг тарратган. Жаҳон бўйлаб кезиб нонларимиз ўзимиз боролган жойларга қалар етган. Хуллас, нон — юртимиз тимсолити ҳам айланган.

ги тўрт йил ичида бу хил тадбирларнинг қанчалар қанча-қанча қўрилмади! Уларнинг ҳаммаси ўз навбатида, ўз вақти-соатида мамлакатимиз ҳолатини чиқариб маъмуриликка хизмат қилмоқда.

Лекин таассуфки, анъаналаримиз, миллий хусусиятларимизга кўра аҳамияти жиҳатдан миявнинг даражасига кўтариладиган буюк маҳсулот — дон масаласи ҳамон кун тартибда. Президентимиз бу тармоқда натижаларини қоникариз деб топди. Гарчи бу соҳанинг тўла умум билан ишлаши учун барча омида бизда мавжуд: ер бор, сув бор, суғит меҳнатга қотган деҳқонларимиз олмага татигулик Гап, балки, жойлардаги раҳбарларидир? Ахир улардан баъзиларининг феъли айниб босар-тусарини билмай қолётгани сир эмас. Улар ичида мустақиллик берган ҳарқат эркини ўз фойдасига талқин этиб, мансав кўрсениши етла, тиланнинг «қабилдаги мерос тахт деб тушунадиган ҳам учраб қолади. Танниш-билишларнинг айтишича, туманларнинг бириси, масалан, дон мажбуриятининг қарийб 30-40 фоизи қогозда бажарилибди, яъни одамларга тарқатилди деб расмиёлаштирилган, маҳалла-маҳалла одам йўқ донни бор, деб илмо чекнишга мажбур этилди. Бунда нимага кўпроқ ҳайратланганимизга ҳайронсан қилиш: ақл бовар қилмас алдоғамиз ёки шундай қилиш мумкин деган ишончгами? «Оламнинг ободлиги деҳқонлардан, меҳнат аҳли шодлиги деҳқон ундирган донлардан», — бу буюк Навоийнинг таъбири. Ҳа, обод қиладиган ҳам, шод этадиган ҳам деҳқон. Фақат бир шарт билан — агар иззати жойига қўйилса, меҳнати холис тақдирланса, Президентимиз давлат этганидек, — «қўлаб-қўватланса».

Вақт жиҳатидан гоит қисқа, амалга оширилган ишлар, босиб ўтилган йўл нуқтани назардан бениҳоя зўр охири

Барот БОЙҚОБИЛОВ.

Бирортаям таъқид натижасиз қолмайди

«БАЪЗАН БОЛА ЙИГЛАСА ҲАМ ОНА СУТ БЕРМАСКАН»

(«Халқ сўзи» 1995 йил, 15 декабрь)

Ушбу таъқидий мақолада Норин туманидаги марказий шифохонада беморларни қабул қилиш ва даволаш ишлари нахотда ёмон аҳволда эканлиги айтилган эди. Таъқид юзасидан туман ҳокимлигини қўйидаги жавоб хати келди:

текшириш ўтказилди. Мақолада тилга олинган камчиликлар бўйича тадбирлар белгиланиб, уларга йўл қўйган шахсларга нисбатан тегишли чоралар қўрилди. Туман ҳокимининг соғлини сақлаш бўлими мудири Х. Мақолюева, санитария-эпидемиология маркази бош шифокори Д. Қосимов ва туман марказий касалхона қўбулхонаси бўлими мудири А. Юнусовларга даволаш-профилактика

дор меҳнат жамоаларида муҳокама этилди. Шунингдек, марказий касалхона ва туман санитария-эпидемиология станциясида

«Халқ сўзи» йўланмаси билан

Тугилган қишлоғимга бориб қолгудек бўлсам, қатор янгиликларни эшитиб, қувонаман. Бу салги сафарим, айниқса, бошқача бўлди. Ҳамма жойда хурсандчилик: деҳқонга мулк хатлаб бериляпти, деҳқон ҳам мулкдор бўляпти! Ҳаётимизга кириб келайтган бу янги турмуш тарзини ўз кўзим билан кўриб идрок этишга интилдим.

Ҳа, мустақиллигимиз тугилган қишлоқда сифат ўзгариши юз берапти. Янги турдаги деҳқон хўжалиги, фирма, ширкат, ҳиссалорлик хўжаликлари тузилиб, иш кўра бошлади. Аммо улар ҳамон эски қолдиқ негиздан иш юртарди. Мулк эгаси эди. Тараққиётимизнинг ҳаётини зарурати қишлоқ иқтисодиётини ҳам таркибий жиҳатдан янгилаш заруратини тугдирди. Қишлоқ хўжалиги тузилмасида замона хос, мустақил тузумга мос тубдан янгиликлар тузилишига олиб келди. Бинобарин, қишлоқда ҳам ҳиссалор, мулкдор қишлоқ пайдо бўлиб, у ерда янгиликдан пайдо бўлган иқтисодий-сиёсий ҳаётни янги аъза солмоқдалар.

Бу ишнинг бошловчилириро издошлари бор. Тошлоқ туманидаги «Навбахор» жамоа хўжалигида юз берган сифат ўзгаришини мисолга оласак арзийди.

«Навбахор» мулкдор деҳқонлар синфи тугилди. Мана мулкдор деҳқонлар васифаси, — деди туман ҳокими Сотволди Мирзаев.

Ширкат деҳқонлари — собиқ қолхозчилар жам бўлиб, ярим йиллик ҳисобот йилгилишига хўжаликни янги изга солиш учун уни бир овоздан «Елик турдаги ҳиссалорлик жамияти» деб эълон қилдилар. Бу янгилик вилоят ҳокимлиги томонидан қўллаб-қувватланди, вилоят адлия бошқармаси биринчи рақам билан давлат рўйхатидан ўтказган жамият мулкдор деҳқонлар синфининг рўзгорини бошлаб берди.

Мутахассис иқтисодчилару юристлар ишлаб чиққан ва мулкдор деҳқонлар умум йилгилиши тасдиқланган низоми — «Навбахор» деҳқончилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳиссалорлик жамиятининг низоми» фаолият қонуни ва қомусига.

— Бу пай қоғозини ҳозирча биз «сертификат» деб атадик. Кейинча унга балки «пай қоғози» ёки бирор ярашувлик ном қўяризем.

«Навбахор» ҳозирча бундай ҳужжатдан 4120 наона тавёрлади. Ҳар наона икки минг тўққиз юз сўмдан бўлиб, умумий қиммати ўн миллиард сўмга яқин.

— Ҳиссалорлар неча қиши?

— Жами акция икки миң олти юз бир кишига тақсимланади. Шулардан 638 нафари меҳнат фахрийлари-дир. Кейинги ўн йил ичида

пенсияга чиққан эркак ва аёл деҳқонлар ҳам даромадга ҳиссалор.

— Дивиденд тўловлари ҳиссалорларга қандай тақсимланади?

— Ўн йиллик иш фаолияти бўйича олган иш ҳақиқа қаралади. Даромадга даҳлдор, ҳиссалор, фойдага даъвогарлар рўйхати бир қулоч. Унда минг сўмдан уч минг сўмгача дивиденд олувчилар бор. Бу суммалар йиллик иш ҳақиқа олган пул ва бошқа даромадлар устига қўшимча.

«Навбахор» ҳиссалорлик жамиятида кўрсаткичлар ўтган йилга қараганда анча юқори. Пахтадан 28 мил-

лиги. У деҳқонларни ҳақиқий мулкдор қилиш учун улар қачонларидир қолхозга қўшган пай мулкни ҳисоблашга киришди. Узоқ йиллар архивини қавлаб, аллақачонлар ҳам бўлиб кетган пайни аниқлаш, уларни ҳисоблаб чиқиш осон иш эмас. Уша вақтда қолхозларга мўмай пай қўшган не деҳқонлар йўқ бўлиб кетди. Баъзиларнинг меросхўр фарзандлари ҳаёт, аммо кўпларнинг меросхўрлари ҳам қолгани йўқ. Лекин тарихий адолат тикланиши керак.

Бу ишга нима учун «Деҳқонбод» жамоа хўжалиги танланди? Чунки у замонага мос, янги иқтисодий тизим-

лиги. У деҳқонларни ҳақиқий мулкдор қилиш учун улар қачонларидир қолхозга қўшган пай мулкни ҳисоблашга киришди. Узоқ йиллар архивини қавлаб, аллақачонлар ҳам бўлиб кетган пайни аниқлаш, уларни ҳисоблаб чиқиш осон иш эмас. Уша вақтда қолхозларга мўмай пай қўшган не деҳқонлар йўқ бўлиб кетди. Баъзиларнинг меросхўр фарзандлари ҳаёт, аммо кўпларнинг меросхўрлари ҳам қолгани йўқ. Лекин тарихий адолат тикланиши керак.

Бу ишга нима учун «Деҳқонбод» жамоа хўжалиги танланди? Чунки у замонага мос, янги иқтисодий тизим-

Бухоро шаҳридаги 12-хунар техника билим юрти қошида рехтагарлик устахонаси ишлаб турибди. Бу камбў хунар Муродулла Маъмуровга ота касб. Муродулланинг падари бузруквори Абдуқодир ота, буваси уста Бобохожилар ўз даврларининг машҳур рехтагарлари бўлишган. Турмушда кўп ишлатилмаган чойсум, обдиста каби буюмларни таъмирлаб, ишлатишга яроқли ҳолатга келтиришган, шу касблари билан эл-юрт қорига ярашган. Муродулла ота-боболари хунарни ардоқлаб, бу касб сир-асоратларини ёшларга кўп билан ўргатиб келмоқда.

СУРАТДА: уста Муродулла Маъмуров.

Т. ҲАМРОҚҮЛ олган сурат.

МУЛҚДОР ДЕҲҚОНЛАР

Иброҳим РАҲИМ, Ўзбекистон халқ ёзувчиси

ча, яъни ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун керакли замонавий техника, қурилиш, обдончилик, маданий-маърифий ишлар учун катта ҳисса ажратилади. Соғлом авлодни тарбиялаш ва пенсионерларни иқтисодий ғимом қилишдек савобли ишлар маблағи ҳам ҳисобланади.

— Пайчи ҳиссалорлар улуши қачондан бера бошланади?

— Бу пай қоғозини ҳозирча биз «сертификат» деб атадик. Кейинча унга балки «пай қоғози» ёки бирор ярашувлик ном қўяризем.

«Навбахор» ҳозирча бундай ҳужжатдан 4120 наона тавёрлади. Ҳар наона икки минг тўққиз юз сўмдан бўлиб, умумий қиммати ўн миллиард сўмга яқин.

— Ҳиссалорлар неча қиши?

— Жами акция икки миң олти юз бир кишига тақсимланади. Шулардан 638 нафари меҳнат фахрийлари-дир. Кейинги ўн йил ичида

лион сўм, пилладан 2 миллион уч юз миң сўм, галлачиқдан 3 миллион 500 миң сўм, қайта ишлаш ва кичик корхоналардан 5 миллион сўм, чорвадан 2 миллион сўм. Жами йиллик даромад 45 миллион сўмдан ортади. Соф фойда эса ўн миллиондан кам эмас. Таъсисчининг ҳар акциясига тахминан 723 сўмдан нақд фойда пули тегади. Меҳанизатор Эминжон Юсупов бу йил урта акция олади. Уч акцияси учун унга йил давомида ишлаган меҳнат ҳақи ва қўшимча даромаддан ташқари яна 2184 сўм нақд дивиденд берилади. Бундан унинг оиласи беҳал мамнун. «Навбахор» тажрибаси биринчи қадам, ҳоло. Унинг ўзига хос камчиликлари ҳам йўқ эмас. Мутахассисларнинг фикрича, бу ҳиссалорлик жамияти шу кундан маъжуд бўлган нақд мулкнигина ҳисобга олган, ҳоло.

Шаҳар ва қишлоқларда қимматли қоғозларга эътиборни қуйайтириш учун Фарғонадаги амалий ҳаракатни қувалиқлар бошлаб бердилар. Андиқроғи — «Деҳқонбод» жамоа хўжалиги хос таркибни бирмунча йўлга қўяётган хўжалиқдир. Утган йили Деҳқонбод гузарни очилишида иштирок эттидилар. Унинг очилиш маросимида бутун вилоятдаги туман ҳокимликларининг вакиллари, бозор иқтисодиётига даҳлдор кишилар, маданий марказ ходимлари иштирок этидилар ва шу гузарнинг тажрибаси асосида вилоятда қуриқ-машгулот ўтказилди.

Деҳқонбодда бундай таъбир ўтказилишига арзийтуқ ишлар ҳам бор эди. Аввало, жамоа хўжалигига тобиқ қишлоқларда ишчилик битирилган. Катта-кичиқ ҳамма ўзига лойиқ иш билан таъминланган. Қишлоқ аҳолиси хизмат қилиб ошди. Деҳқонлар Деҳқонбод гузарини ҳақиқий деҳқонлар омад қилдилар. Қишлоқда замонавий шаҳарга яратилган. Ҳар бир деҳқон ўз рўзгорига керакли ҳамма нарсани шаҳарга бормай, шу жойининг ўзида бут қила боляпти.

Бу ердаги кичик корхоналар, авваломдори, ишлаб чиқаришни ривожлантиришга, аҳоли турмушини яхшилашга, маданий-маи-

этикдўзлик, ямоқчилик устахоналарида ишлаётган ўнлаб собиқ қолхозчилар Деҳқонбод гузарни дўконларидан ташқари Кува бозорига ҳам тайёр мол етказиб бермоқдалар.

Аҳолига маданий-маирий хизмат кўрсатиш кичик корхоналари ҳам бир растанни ташкил этади. Со-вуттичлар устахонасига, ҳатто, шаҳардан ҳам, қўшни қишлоқлардан ҳам мижозлар қатнайди. Телевизор устахонаси эса Фарғона шаҳридаги телеаппаратлардан қилинган эмиш. Газ кичик корхонаси тўла қаллаётган қишлоқ наҳонларига беминнат хизмат қилмоқда. Бекорга эмас, албатта, ҳамма кичик корхона пул топиши керак. Йўқса, шу билан таъминланган ишчи қўл кучига маошини қардан топади. Қишлоқдаги замонавий новвойхонада ҳамма тандирдан эндигина узилган иссиқ нон қип-қизариб, гулillas, думоқча бўғай ҳиди таратиб туради. Деҳқон аёллари гўзалроқ ёқиб, тандир қиздириб, нон ёпишдан ҳалос бўлмоқдалар. Нон сифати яхшироқ, нархи бозордагидан кўра арзон-

роқ. Бу ерда новвойлар нонининг бозори чаққон. Яқинда ишга тушган сомсапазлик новвойлар билан баралда рақобат қила олади. Сомсапазлар «кеп қолин, жиққа мойда бутга пишган сомсалар» деб хониш қилиб, гузарни обод этиб турадилар. Саккизта қассобхонада ўн нафар қассоб ишлайди. Иккитаси қўй-мол сўяди, саккизтаси гўшт сотади. Қўй-мол қишлоқнинг ўзидан чиққани учун гўшт нархи ҳийла арзон, аммо қанорадан танлаган жойингизни оласиз.

Гузар кичик бозорча демакдир. Аммо Деҳқонбод гузарни анчайин шаҳар бозоридан қилишмайди. Унда савдо маркази маъжуд, қолаверса, 18 та тижорат дўкони турли-туман матолар билан тулиб-тошиб туради. Дўконларнинг мулкдорлари Қўқон билан Тошкентдан ҳам, нари — хориждан ҳам мол-мато келтириб сотмоқдалар. Қишлоқдаги 6 та сартарошхона дерили кеча-қундуз ишлайди, десак лоф эмас. Бир касалхона, етти-та тиббий пункт, дорихонанинг элик кишига яқин шифокорлари шу қишлоқнинг фарзандлари бўлиб ҳамқишлоқларига хизмат қилиш билан банд.

Маблагдан маблаг чиқариб, мулкдор бўлаётган одамлар ҳозирги қишлоқларда мулкдорларнинг янги-ча сулоласини бошлаб бермоқдалар. Уларнинг асосий қисминини бир вақтлар қолхозга аъзо бўлиб киришда иқтисодий ҳисса қўшган пайчилар ташкил қилдилар. Уша мулкча даҳлдор кишилар Деҳқонбодда мингдан ортиқ чамаланмоқда. Уларнинг ҳиссаси аниқланган, жамоа аъзолари ҳам бўлиб, хўжалик иқтисодиётининг таркибини тақомиллаштирадилар. Шу йўл билан мулкдор деҳқонлар синфининг бир яефчаси тузилишига имкон яратиб бердилар.

Улар нималардан иборат? Кува тумани ҳокими Муҳаммадқон Носиров «буни-ни омилилар ва манбаларини кўриб турибман» деди. Унинг айтишича, Президентимиз Олий Мажлис сессиясида санаб берган учала омил ҳам Деҳқонбод хўжалигига муҳайб.

«Агротаминотузасти»нинг Янгиғарик туман корхонаси машина-трактор паркидан оқилона ва улуқсиз фойдаланишнинг бирдан-бир мақбул чораси сифатида айнан шу йўлни танади. Корхона ҳиссалорлик жамиятига айлантирилган, зарур асос-сослик ва машинасозлик дастгоҳлари сотиб олинди. Ер ҳайдашнинг муҳим воситаси-сизел панжаларини тайёрлаш шу тарихда йўлга қўйилди. Янгиғарикда ишлаб чиқарилаётган бу зарур қисмларга ҳозирнинг ўзидаёқ Хоразм вилоятининг барча «Агротаминотузасти» корхоналари, шунингдек, қўшни Қорақалпоғистоннинг 4 та тумани талабгор бўлишди.

Металл панжалар корхонада ишлаб чиқарилаётган яқ-

А. СОВИРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ЦЕМЕНТ УЧУН ҚОҒОЗ ҚОП

Навоий вилоятда саноят маҳсулотини ишлаб чиқариш олдига йилга нисбатан қўйилди. 5 миллиард сўмдан ортиқ маҳсулот тайёрланди. Цемент заводи ҳам ўзини анча ўнлаб олди. Маҳсулот туриб қолиши — қоплар етишмаслигига барҳам бериляпти. Моғлашнинг «Аскомурт» фирмаси билан тузилган шартномага кўра цемент учун қоғоз қоп шу ерда тайёрландиган бўлди.

(ЎЗА).

Ўзбекистон Республикаси

Олий ва ўрта махсуот талғим вазирилик вазириликнинг давлат аттестацияси, аккредитацияси ва назорати бош бошқармаси бошлиғи Б. Раҳмонова онаси

АНВОРА аниинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таязия ихзор этади.

«Турон» акционерлик тижорат

бирлаштирув банк раҳбарияти ва банк ходимлари раис заӯуни Шовзах Юнусовга онаси

Шотурон ЮНУСОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таязия ихзор этади.

Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси республика

телевидениесининг ихзодий жамоаси иқтисодий-иқтисодий ва маърифий қўрсатувлар дирекцияси муҳаррири У. Хусанова онаси

Салия ХУСАНОВНИНГ

бевақт вафоти муносабати билан чуқур таязия ихзор этади.

Тошкент вилояти хуаудий

коммунал фойдаланиш бирлашмаси жамоаси бўлими бошлиғи Немматилло Турсуновга онаси

Мухаррам

МУҲАММАДЖОНОВНИНГ вафот этганлиги муносабати билан чуқур таязия ихзор қилади.

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик

фанлар академияси жамоаси шу академиянинг «Фалсафа» кафедраси мудири профессор М. Абдуллаевга онаси

Меҳринисо

АБДУЛЛАЕВНИНГ вафот этганлиги муносабати билан чуқур таязия ихзор қилади.

Ҳамза номидиги Ўзбек давлат

академи драма театри ходимлари шу театр актери Зияр Муҳаммаджоновга онаси

Мухаррам

МУҲАММАДЖОНОВНИНГ вафот этганлиги муносабати билан чуқур таязия ихзор этади.

Ўзбекистон театр арбоблари

ушласи котибига халқ артисти Зияр Муҳаммаджоновга онаси

Мухаррам

МУҲАММАДЖОНОВНИНГ вафот этганлиги муносабати билан чуқур таязия ихзор этади.

БИЗ 25 СЎМГА СОТАДИГАН ТОМАТ 8-10 ДОЛЛАРЛИК МАҲСУЛОТГА АЙЛАНМОҚДА

Шу фойда ўзимизда қолса бўладими? Бўлади.

Йўлингиз тушиб, савдо корхоналарига кирсангиз, пештахталар бошдан-оёқ чет давлатлардан келтирилган маҳсулот ва моллар билан тўйдирилган: бодрий консервлардан тортиб, макорон маҳсулотларигача, ҳар хил шоколад ва печеньелар, саноят моллари.

Узинида ана шундай маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш мумкин эмасми? Албатта, мумкин. Ана шу йўналиш бўйича жуда кўп ишлар ҳам қилиняпти. Аммо бу муаммонинг ечими фапта ҳам боғлиқ.

Ва мен бу муаммага ўз фикр-мулоҳазаларимни баён этмоқчиман. Россия корхоналари биздан бир килограмм томатни 20-25 сўмдан сотиб олиб, уни қайта ишлаш ва ҳар хил уламда қишлоқда эвазига чет давлатларга

8-10 АКШ долларига пулламоқда. Бунга бизда илти, ўраш ва қилоқлаш учун ишлатилган материалларнинг бўлмаганлиги ёки камчилиги ҳамда шу соҳадаги илмий ишлар яқин йўлга қўйилмагани сабаб бўлмоқда. Шунингдек, ҳам ашёлардан фойдаланиш, чиқиндиларни қайта ишлаш, ноанъанавий энергия манбаларидан фойдаланиш ва бошқа кўп ута катта фойда бериладиган йўналишларнинг илмий асослари ишлаб чиқарилишига ҳам етарли эътибор берилмапти. Дейлик, республика керамат материалларини ишлаб чиқариш учун миллионлаб тонна бепул хом

ашё маъжуддир. Улардан кафел, сантехника жиҳозлари ишлаб чиқаришни кент йўлга қўйиш мумкин. Агарда улар тарихий ёдгорликлардан ишлатилган буюқлар билан бўлса, сифати анча ортади. Бундай материалларни туртидан-турти дунё бозорига чиқариш мумкин. Ёки ҳар йили тўрт миллион тоннадан зиёда гўзалона ва пахта чиқиндилари, шаҳарлардан чиқиндилари ҳосил бўлади. Бразилида 1 миллиард долларга махсус завод қурилиб, шунга ўхшаш чиқиндилар қайта ишланиб, юқори органик бирикмалар, метанол, этанол олиномоқда.

Қўшма корхона тавсия қилади:

- Халқ истеъмоли моллари: - парфюмерия (дух, лосьёнлар, дезодорантлар) Франция ва бошқа Европа мамлакатлари маҳсулотини; - Италияда тайёрланган баҳорги-ёзги пойабзаллар; - ортехника (компьютерлар, факслар, ксерокслар ва бошқалар). Шартнома тузиш учун маҳсулотлар рўйхати ва намуналарини кўришга таклиф қиламиз.
- 1996 йилга қуйидагиларни етказиб беришга буюртма қабул қиламиз: - қора металл (туника, бурчакли, думалоқ металллар, қувурлар ва бошқалар); - қурилиш материаллари. Пул ўтказиш йўли билан тавсия қиламиз: - озиқ-овқатлар (Австрия, Германия маҳсулотини).

Тўлов шакли-нақд ёки пул ўтказиш усулида.

Сизларни қуйидаги манзилда кутамиз: Телефонлар: (3712) 45-70-60, 45-70-65. Тошкент шаҳри, Фурқат кўчаси, 1. Факслар: (3712) 45-56-65, 45-66-67.

ЭНДОКРИНОЛОГЛАР АНЖУМАНИ

Ташкил этиди. Анжуман қатнашчилари етакчи эндокринолог олимлар ва амалиётчиларнинг қалқонсимон без ва қалқонсимон без олдиди хасталиклари, қонли диабетни самарали даволаш усулларига оид маърузаларини тингладилар. Анжуман қатнашчилари Германия «Берлит-хеми» фирмасининг ана шу касалликларни даволашда қўлланалган дориндорларни кўргазмасини кўздан кечирдилар.

(ЎЗА).

Ташкилот пул ўтказиш йўли билан

қўйишга таязия қилади:

- қайчилар (туника учун) НЛК-12х200;
- ёғочларни тиккасиа кесадиған қурулмаалар ВЛР-630 русумли;
- рандалайдиған усқуналар ФСП-13-1-00 русумли;
- бетонқорийтиригичлар СВ-915, ПМ-0,25, ПМ-0,5 русумли;
- гранит ва мрамар плиталар кесадиған усқуналар;
- марказдан қочирадиған насослар ЗК6, 2К6 русумли;
- нентини қоанларни АКГВ-23,3 ва бошқа русумдагилар.

Маърузатини:

Тошкент ш. Абдиқўлиев кўчаси 16. Тел.: 41-89-10, 44-27-56.

Камолуддин Бехзод таваллудининг 540 йиллигига

ҲАЁТЛИГИДА ТАН ОЛИНГАН ИЖОДКОР

Мана, 500 йилдирки, буюк мусаввир Камолуддин Бехзоднинг мўъжизакор санъати муҳлисларини, санъатшунослар ва касбдошларини мафтун этиб келади. Аммо улуғ ёзувчи Ойбекнинг ибораси билан айтганда унинг «Кўзлар учун муслиқ» бўлган асарлари кам сақланиб қолган. Чунки мусаввир ҳаётлигидаёқ унинг асарларини кўлга киритиш мақсадида европалик иштиёқмандлар бор-будларини аяммаган.

мақоласида барча суратлар Бехзод мўъжизакор манусублигини ва улар мусаввир ижодининг илк даврига оидлигини кайд этади. Инглиз санъатшуноси Томас Арнольд 1930 йили «Зафарнома»даги суратларни китоб ҳолида нашр этади.

Абдурахмон Жомийнинг янги шoir Абдулла Хотийфий (фоти 1512 йил) Бехзод чизган суратлардан завқланиб, гуру билан ёзади:

Нигоранда наққош Бехзод аст, Сарирни суҳанро чунин нақш бааст. «Зафарнома»даги Бехзод миниатюралари турли тарихий воқеаларга, жанг лавҳаларига, саройдаги қабул маросимларига, Самарқандда бинокорлик башларининг авж олдирилишига бағишланган. Уларда меҳнаткаш халқ вакиллари—қурувчи, жангчи, боғбон ва бошқа касб эгалари меҳр билан каламга олинган.

1507 йили Хуросон Шайбонийхон қўлига ўтган, Бехзод Самарқандга кўчди. Кўпгина санъатшунослар 1510 йили Исмоил Сафавий Хиротни шайбонийлардан тортиб олган. Бехзод Табризга олиб кетилади, деган фикрда эдилар. Озарбайжон олими К. Каримов ва америкалик шарҳуносу Эрнст Грубингкей кейинги йиллардаги тадқиқотлари маърузи билан биринчи равишда аниқлиқ киритди. Эрнст Грубе «Ислом санъатида классик услуб» асарида Бехзод, Самарқанд ва Хирот тасвирий санъатининг XI ва XVI аср бошларидаги намуналарини таҳлил этаётиб, илмий далиллар асосида, Бехзод 1522 йилда Самарқандга ашаб ижод этган, деган хулосага келади.

Бехзод Бухородаги яратган асарларидан Шайбонийхон портрети, Саъдийнинг «Бустон»ига 1515-1520 йиллари ишланган суратлари бизгача етиб қолган.

1522 йили Бехзод шох Исмоил Сафавий кутубхонасига бошлиқ этиб тайинланди. Табризда эканлигида унинг фақат шoirи Абдулла Хотийфий портретини сафавийлар либосида чизгани маълум.

Замондошларининг ёзишича, Бехзод 942 (1536-1537) йили Хиротда вафот этган. Шу муносабат билан шoir Дўст Хошимий ёган «Назар афкан ба хоки қабири Бехзод» деган асар ҳам маълум.

Камолуддин Бехзод Шарқ тасвирий санъатида улкан мактаб яратган санъаткордир. Ҳаётлигида тан олинган ижодкорлар тарихда кам ўтган. Осид халқларининг фахри эди ва шундай бўлиб қолажак.

Наим НОРКУЛОВ, Алишер Навоий номидаги адабиёт музейи илмий ходими, тарих фанлари номзоиди.

XV асрнинг иккинчи ярмида тасвирий санъатда Алишер Навоий тасвирий туйфайди катта бурлиш юз берди. Айниқса, буюк санъаткор Камолуддин Бехзоднинг ижоди миниатюра санъати таракқиётининг олий чўққиси бўлди. Бу даврда мўъжизакор санъатнинг мавзу доираси кенгайди, фақат эпик, афсонавий-мифологик достонлар воқеаси тасвирланмай, замонавий асарлар, жонли ҳаётдан олинган ҳаётий эпизодлар, тарихий воқеаларни тасвирловчи расмлар ва шахслар портретлари яратилди. Тасвирий санъат, мўъжизакор санъатнинг янги жанрлари — табиат кўринишлари, меҳнат жараёни, алоҳида шахслар ва бир гуруҳ шахслар портретлари, кундалик маиший ҳаёт лавҳаларини тасвирловчи расмлар ишланди.

Миниатюра санъатида хос бўлган шартлилик ҳисобга олган ҳолда Навоий даврида ва унинг раҳнамоларида Хиротда камолот чўққисига чиққан мўъжизакор санъат намуналарини реалистик йўналишдаги, ҳаётини тасвирловчи санъат дейишимиз мумкин. Расмларда тасвир этилган инсон, жониворлар ва табиат манзараларини мусаввирлар тўғриван-тўғри ҳаётдан олганлар, уларни ниҳоятда нафис, мўъжизакор ҳолда берганлар. Бўёқларнинг ҳаммаси ҳам юксак дид, биринчи монандлик билан танланди, уларнинг уйғунлигига эришилди.

Бу давр санъатида хос бўлган ҳаётийлик халқчиллик ҳам олиб келади. Прогрессив адабиёт билан узвий боғлиқ

бўлган китобат санъати ҳам илдор гоълар ташувчиси бўлган. Фикримизнинг исботи сифатида миниатюраларда меҳнат жараёни (Самарқандда Бибиноним масжиди қурилиши), меҳнаткаш халқ вакиллари образлари, оидийгина оила ҳаёти, деҳқончилик, боғдорчилик, хунармандчилик корхоналари, мактаб қабиляри тасвирини келтиришимиз мумкин. Бадий адабиётдаги

рат Алишер Навоий диққатини ўзига жалб этади. Машҳур француз санъатшуносу олими И. Шукан ёзишича, «Бехзод мусаввир Мирак Наққош раҳбарлигида шаклланган бўлса, ижодининг юксак босқичига кўтарилиши давлат арбоби, шoir Мир Алишер раҳбарлигида бўлди. Худди ана шу зотнинг ҳомийлиги, раҳбарлиги, йўл-йўриқ кўрсатиш натижасида... устод Бехзод ва Шох

шу хусусиятларни шоғирдлари Шох Музаффар, Қосим Али, Махмуд Музаффар, Хожо Муҳаммад Наққош, Мирак, Дарвеш Маҳмад, Юсуф Наққош, Абдулло қабиляри давом эттирдилар.

Марказий Осид минтақаси тарихининг зўр билимдонни А. Якубовский Шукандан ўн йил аввал «Алишер Навоий давридаги ижтимоий ва маданий ҳаёт хусусиятлари» мақола-сида Алишер Навоий Бехзод ижодининг қайси томонлиги тасвир этиши мумкин эди?», деган саволни қўйиб, қуйидаги ҳаққоний жавобни беради:

«Бехзод асарларининг қиммати фақат шодлик бахш этувчи ёрқин бўёқлар жўрлиги ва нафосатидангина эмас, балки ва аниқса, ўз ижоди тематикасига жуда жиддийлик билан ёндошувидадир. У фақат ажайиб портретлар (Султон Хусайн, Шайбоний портретларини эслайдик — Ф. С.), феодалий саройлардаги қабул маросимлари («Зафарнома»даги «Богда Темурнинг қабул маросими»), жанг майдонини манзараларининг ишламайди, балки меҳнаткаш халқ ҳаёти мавзусини ҳам ишлади. Алишер Навоий уни қўлаб-қувватлаган, энг аҳамиятлиси шундаки, унинг ижодида тасвир этган, мавзунини англаб етишга, қўрганимиздек, юқори даражага кўтаришга ёрдам берган». Олимнинг бу фикри Бехзод ижоди Навоий-Бехзод муносабатига жиддий ёндошушга даъват этади.

Фозила СУЛАЙМОНОВА, филология фанлари доктори.

КИТОБ МИНИАТЮРАСИ СУЛТОНИ

Миниатюра санъати пайдо бўлгандан бошлаб, икки йўналишда давом этиб, ривожланган. Биринчи йўналиш китоб миниатюраси бўлса, иккинчи деворий миниатюралардир. Бу мусаввирлар тилида маҳаббатли ёки монументал суратлар деб аталади. Бу соҳада Чингиз Аҳмаров етадигани топишмас керак. Шунинг ҳам айтиб ўтганим керакки, адабиётшуносу олим Ҳамид Сулаймонов ҳам миниатюра санъати ривожига улкан ҳисса қўшиб, қатор рассомларни шу соҳага йўналтирган.

Камолуддин Бехзод эса бевосита китоб миниатюраси султони. Эҳтимол, ўша даврларда деворларга расм чизиб таъқиқланмаганда у деворий миниатюра санъатида ҳам ўчмас из қолдирган бўларди. Қуни кеча уюшмаамизнинг кўргазмалар заллида Бехзод таваллудининг 540 йиллигига бағишланган юбилей кўргазмаси Шарқнинг буюк ва мўъжизакор ижоди давом этиб келаётганидан бир ниҳонлар. Унда Бехзоддан мерос ноёб санъат — китоб миниатюрасини ривожлантириб ижод этаётган рассомлар Ш. Шорасулов билан Ш. Риҳсиевларга 5 минг сўмлик биринчи ва 4 минг сўмлик иккинчи мукофот топширилди. Беньков номидаги бадий билим юрти талабалари А. Азимовга, Ш. Мусоевга 2 та учинчи мукофот насиб этди. Рассом Соҳиб Раҳмонов эса алоҳида махсус мукофотга сазовор бўлди.

Шухрат РАШИДОВ, Республика Рассомлар уюшмасининг масъул котиби.

«Бехзод асарларининг қиммати фақат шодлик бахш этувчи ёрқин бўёқлар жўрлиги ва нафосатидангина эмас, балки ва аниқса, ўз ижоди тематикасига жуда жиддийлик билан ёндошувидадир. У фақат ажайиб портретлар (Султон Хусайн, Шайбоний портретларини эслайдик — Ф. С.), феодалий саройлардаги қабул маросимлари («Зафарнома»даги «Богда Темурнинг қабул маросими»), жанг майдонини манзараларининг ишламайди, балки меҳнаткаш халқ ҳаёти мавзусини ҳам ишлади. Алишер Навоий уни қўлаб-қувватлаган, энг аҳамиятлиси шундаки, унинг ижодида тасвир этган, мавзунини англаб етишга, қўрганимиздек, юқори даражага кўтаришга ёрдам берган». Олимнинг бу фикри Бехзод ижоди Навоий-Бехзод муносабатига жиддий ёндошушга даъват этади.

АЛИШЕР НАВОИЙ ВА БЕХЗОД

Музаффарлар рассомчилида шухрат қозондилар. Яна Шуканнинг хабарича, бинокорин Бехзод маълум вақт Алишер Навоий китобхонасида ижод этган ва кейинча устози Мирак Наққош раҳбарлик қилган Султон Хусайн китобхонасига раҳбарлик қилган. Юқорида экилган XV асрнинг иккинчи ярмидаги тасвирий санъатдаги ўзгаришлар, асосан, Бехзод ижодидан бошланди. Буюк рассом ижодининг камолотида инсон образи тасвири, уни ҳаракатда бериш, ички дунёсини китобат варағи имконидан келиб чиқиб ифодалиб олиш, мўъжизакор санъат-имконидан тўлиқ фойдаланган ҳолда персонажларнинг индивидуал хусусиятларини бера олишга эришди. Жонли ҳаётдан олинган манзаралар ва эпизодларнинг жонли этиб тасвирли бўлиш, тасвир доирасини кенгайтириш орқали Бехзод миниатюра санъатини жонлантирди. Унинг ижодида хос бўлган ана

БЕХЗОД РАФАЭЛЬ ЭМАС...

дейди Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, профессор, санъатшунослик фанлари доктори Тўхтасин ҒОФУРБЕКОВ

Шарқнинг буюк ва мўъжизакор мусаввир Камолуддин Бехзод таваллудининг 540 йиллигига таъйёрлик 1994 йилининг декабрь ойидан бошланган эди. Ушунда Республика Вазирилари Маҳкамасининг тақдирини бийона Маданият вазири, Рассомлар уюшмаси ва Халқ Хизматида Илмий-тадқиқот институтини ҳамкорликда Бехзод юбилейини ўтказиш режасини ишлаб чиққанди.

Мана, орадан бир йил ўтди. Режада белгиланган анча-мунча ишлар амалга оширилди. Биз Бехзодни кам биларлик ёки умуман билмасдик. Ана шунинг ҳисобига олий унинг қимлиги ва бизга қолдирган бебаҳо мероси ҳақида қисман бўлса-да, маълумотлар, ҳужжатлар еритилди, мақолалар эълон қилинди. У ҳақида ҳужжатли фильм ҳам тайёр бўлиб қолди. Сценарийни Х. Шойқубов ёзган. Қатор илмий-амалий конференциялар ўтказилди. Қуни кеча Рассомлар уюшмасида мусаввир юбилейига бағишланган кўргазма очилди. Унда республикада ўтказилган танлов галлеларига совирилган топширилди.

Бехзодни ҳар қанча улуғласак арзийди. Биринчидан, унинг ижодида Темурийлар давридаги маданият ва санъат ўз аксини топган. Жумладан, Бехзодга бўлмаган портрет жанри ривожланган. Мусаввир ва унинг шоғирдлари томонидан Жомий, Навоий, Бойқаро, Бобур, Шайбонийхонлар портретлари чизилган. Иккинчидан, Бех-

зод ўзи яшаган даврдаги бошқа рассомлардан фарқли ўлароқ давр анъаналарини бузиб, тасвирий санъатга янгилик киритган, яъни воқеликни ҳаётини ва ҳаққоний тасвирлаган. «Чуми-лаётган аёл», «Қалъа қурилиши», «Лайли ва Мажнун мактабда» асарлари фикримизнинг исботидир.

Кези келганда швед олимнинг «Бехзод Шарқнинг Рафаэли» деган ибораси хусусида ҳам тўхталиб ўтсам. Бу гапга шаҳсан мен қаршиман. Раҳматли Чингиз Аҳмаров ҳам қарши эди. Маъмур ибора нотўғри деб илк бор бадийи жамоатчиликка эшиттирган ҳам ўша киши. Тўғри-да, Рафаэль Бехзоддан 28 ёш кичик бўлса, қандай қилиб Бехзодни унга тенглаштириш мумкин? Устига-устак Бехзоднинг ўзи маълум ва машҳур, етти иқлимга доғи кетган. Эҳтимол, талант нуқтан-назардан ҳар икковни ҳам бир-бириндан қўлашмайди, деган маънода тенглаштириш, шунда ҳам битта шарт билан, яъни Бехзодни Рафаэльга эмас, аксинча Рафаэлни Бехзодга ўхшатилиш мумкин. Мен бу билан Рафаэль ижодини камситмақдан эмасман, лекин тарихий ҳақиқатнинг қисқиниш ҳам инсофдан эмас. Умуман, Европа қоби-гидан туриб Шарққа баҳо беришнинг ўзи нотўғри, Узоқимизга, маънавий қадриятларга қайта баҳо беришга кунимизда буни асло унутмаслигимиз керак.

«Халқ сўзи» мухбири Г. ХУСАНОВА ёзиб олди.

СЎРАГАН ЭДИНГИЗ

ГУВОҲ

Гувоҳ ким, унинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари қандай?

Д. Остонақулов, Хўжайли тумани.

Жиноят ишми бўйича аниқланиши лозим бўлган бирор ҳолатни билгани мумкин ҳисобланган ҳар қандай шахс кўрсатма бериш учун гувоҳ сифатида қақрилиши мумкин.

Гувоҳ суриштирувчи, терговчи, прокурор ва суднинг чақиривига бийона ҳозир бўлиши, иш бўйича ўзига маълум ҳамма нарса ҳақида ҳаққоний сўзлаб бериши, берилган саволларга жавоб қайтариши, иш бўйича ўзига маълум ҳолатларни сўроқ қилувчининг руҳсатисиз ошқор этмаслиги, ишнинг тергов ва суд мажлиси вақтида тартибга риоя этилиши шарт.

Гувоҳ кўрсатма беришдан бош тортишлик, шунингдек, билла туриб ёлгон кўрсатма берганлик учун қонунда белгиланган тарзда жавобгар бўлади.

ЭКСПЕРТ

Экспертлар қандай тайинланади? О. Муқимов, Гўзалек шаҳри.

Хулоса бериш учун зарур билимга эга бўлган ҳар қандай шахс эксперт сифатида чақрилиши мумкин.

Эксперт экспертиза қилиш учун тегишли иш материаллари билан танишиши ва ундан кераклик маълумотларни ёзиб олиш, прокурорнинг руҳсати билан тергов ҳаракатлари юртилишида иштирок этиш ва тергов ҳаракатида иштирок этишчи шахсларга экспертизага оид тегишли саволлар бериш, далилларни текширишда суд муқоамасида иштирок этиш ва суднинг руҳсати билан сўроқ қилинаётган шахсларга саволлар бериш, суриштирувчи, терговчи, прокурор ва суднинг ҳаракатлари ва қарорлари устидан шикоятлар бериш ҳуқуқига эгалдир.

Эксперт узрси сабабга қўра келмаган тақдирда қонунда назарда тутилган жавобгарликка тортилиши мумкин.

ТАРЖИМОН

Суд ишида таржимон қандай ҳолатда чақирилади? А. Худоберова, Карман шаҳри.

Таржимон қуйидаги ҳолатларда чақирилади:

- 1. Гумон қилувчи, айбланувчи, судланувчи ёки жабрланувчи, фуқаровий даъвогар, фуқаровий жавобгар ёхуд уларнинг вакиллари, гувоҳ, эксперт, мутахассис иш юртилаётган тили билмас ёки етарли даражада билмас ёки кар ёки соқов бўлса.
2. Бирор матни бошқа тилдан таржима қилишга зарурат бўлса.
Таржимонга тегишли қондалар иш юртилишида иштирок этиш учун таклиф қилинган, кар ёки соқовнинг имо-иншораларини тушунадиган шахсга нисбатан ҳам қўлланилади.

БОШ РОЛИ ЯПОН САЪАТКОРИ ИЖРО ЭТДИ
Алишер Навоий номидаги давлат опера ва балет театри сахнасида II. Чайковскийнинг «Уйқуваги гузал» балетини намойиш этилди.
Ундаги асосий роллардан бирини япон балет сулоласи вакили, ёш раққоса Юкико Ивата ижро этди. Томошабинлар спектаклни қизгин кутиб олди.
Ўзбек-япон санъаткорлари ҳамкорлигида қўйилган спектаклда Япониянинг Ўзбекистондаги Фавкулда ва Мухтор элчисини жаноб Укеру Магосаки қатнашди.

Немис кимё фирмаси истеъмол моллари бўлимига қуйидаги талабларга жавоб берадиган мутахассисларни ИШГА ОЛАДИ:
- иктисодий билими ёки махсус профессионал тайёргарлиги бўлганларни;
- савдо ва истеъмол моллари бозорида тажрибага эга бўлганларни;
- ўзбек, немис ёки инглиз тилларини биладиганларни;
- энгил автомобилларни хайлашда тажрибаси борларни.
Аризада албатта уй манзили, телефони ва сурати бўлиши зарур.
700015, Тошкент шаҳри, А/Я 31.

"ЎЗБЕКМАШСЕРВИС"
ЎЗБЕКИСТОН - БЕЛОРУСЬ ҚУШМА КОРХОНАСИ
сўмда пул ўтказиш йўли билан Тошкентдаги омордан турли модификацияли МАЗ туркумидаги автомобилларини, МТЗ экскаваторларини, автомобиллар ва тракторлар учун бошланғич бутликдаги:
Д-243, Д-245, ЯМЗ-238-2М двигателларини, АТЗ-10К ёқилги заправкачи машиналарини сотади.
Нархлари завод баҳосидан арзон.
Манзил: Тошкент, Нукус кўчаси, 3-уй.
Алоқа учун телефонлар:
(3712) 54-94-11, 54-69-72, 54-99-11, 54-62-43, 54-62-09.
"ЎЗБЕКМАШСЕРВИС" - ҲАМКОРЛИККА ЧОРПАЙДИ!

ХАЛҚ СЎЗИ
НАРОДНОЕ СЛОВО
МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирилари Маҳкамаси
Бош муҳаррир:
Анвар ЖўРАБОВЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Марос ва қадритлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодий 36-36-65;
Маънавий 36-35-60;
Тўғри муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.
Набатчи муҳаррир — Ҳ. Сатторий.
Набатчи — А. Абдурахмонов.